

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
อำเภอท่าวุ้ง จังหวัดร้อยเอ็ด

FARMER'S ATTITUDE TOWARDS AGRICULTURAL PRODUCTION SYSTEM
AND STRUCTURAL ADJUSTMENT PROJECT IN AMPHUR THAWUTHBURI
CHANGWAT ROI-ED

T096232

โดย

นางสาวละอองศรี มะลาพันธ์

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

ป.พ. เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

พ.ศ. 2541

๑/๑๕ ๗

๒๕๔๑

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... ๑๖๒๓๒

วันที่.....

เอกสารนี้ใช้ในเอกสารอ้างอิงเพื่อการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

FARMER'S ATTITUDE TOWARDS AGRICULTURAL PRODUCTION SYSTEM
 AND STRUCTURAL ADJUSTMENT PROJECT IN AMPHUR THAWUTHBURI
 CHANGWAT ROI-ED

โดย

นางสาวละอองศรี มะลาพันธ์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลึกสุด
 วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 17 เดือน เมษายน พ.ศ. 2541

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ ..... 17 เมษายน 2541
 (อาจารย์เอกภก บุญยสิน)
 กรรมการปัญหาพิเศษ ..... 17, INC, 2541
 (อาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง)
 หัวหน้าภาควิชา ..... 20, INC, 41
 (ผศ. ศุภสมบุรณ์ อังรัตนกร)

๑๑๗.

๑ 195 ๗
 2540

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ทักษะคิดของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

โดย : นางสาวละออศรี มะลาพันธ์

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : .....*อนก บุญยีน*.....

(อาจารย์อนก บุญยีน)

.....*17*.....*พ.ย*.....*2541*.....

ในการทำการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ได้สุ่มจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 354 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าพิสัย

จากการศึกษาพบว่า สถานภาพส่วนบุคคลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี เกษตรกรแต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน การศึกษาระดับสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เกษตรกรมีอาชีพหลักคือทำนา อาชีพรองคือรับจ้างทั่วไป มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 17 ไร่ และมีที่ดินเป็นของตนเอง สภาพพื้นที่เป็นที่แห้งแล้งขาดน้ำและที่นาไม่เหมาะสม แรงงานที่ใช้ในการเกษตรเฉลี่ย 5 คนต่อ 1 ครัวเรือน แหล่งเงินทุนได้จากการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรมีกิจกรรมการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ คือทำนา และหลังเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรเปลี่ยนจากทำนาเป็นทำไร่สวนผสม โดยมีรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ย 27,955 บาทต่อปี

และหลังเข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เฉลี่ย 32,828 บาทต่อปี ทักษะคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เกษตรกร มีทัศนคติที่ พอใจมาก ต่อโครงการฯ เรื่องการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ และการส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน เกษตรกร พอใจ เรื่องการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ของโครงการฯ และการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการฯ และเกษตรกรยังไม่แน่ใจ ในเรื่องราคา เรื่องตลาด เรื่องการแปรรูปผลผลิต และการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ทางโครงการฯควรมีการแก้ไขปรับปรุงในส่วนนี้ เพื่อให้เกษตรกรมีความพอใจในจุดนี้ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯแล้วคือ ปัญหาเรื่องการตลาด การจำหน่ายผลผลิต ราคาผลผลิต การขาดปัจจัยการผลิต การดำเนินงานของโครงการฯเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ และตัวเกษตรกรด้วย เกษตรกรยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของโครงการฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของโครงการฯ มีการแก้ไขปรับปรุง โดยที่เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการจัดหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นปัญหาของเกษตรกรเป็นอย่างมาก การจัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพมาแนะนำเสนอแก่เกษตรกร การจัดหาปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืชราคาถูกมาเสนอขายแก่เกษตรกร รวมถึงการให้เจ้าหน้าที่ออกมาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากหลายๆท่านที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ อาจารย์เอนก บุญยอิน ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ อาจารย์ธรรมรัตน์ ยางสูง ทำหน้าที่เป็นกรรมการปัญหาพิเศษ ซึ่งทั้งสองท่านได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางมาตั้งแต่ต้นและตรวจสอบแก้ไขปัญหาพิเศษ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้ง ผศ. ศุภสมบุรณ์ อิงรัตนากกร ที่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับขั้นตอนการทำปัญหาพิเศษ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในด้านต่างๆ และได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูล และรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ข้าพเจ้าจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้จะกล่าวถึง บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้สร้างหลักแห่งชีวิตให้แก่ข้าพเจ้าและมีส่วนในการสนับสนุนในด้านกำลังใจและทุนทรัพย์ในการจัดทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ หากว่าปัญหาพิเศษเล่มนี้มีความคืออยู่บ้าง นั่นคือผลการกระทำของบิดามารดา หากว่ามีความผิดพลาดประการใดนั้น เป็นเพราะความบกพร่องของข้าพเจ้าผู้ดำเนินการเอง

ละอองศรี มะลาพันธ์

มีนาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
ความหมายของทัศนคติ	5
การเกิดทัศนคติ	6
องค์ประกอบทัศนคติ	7
การวัดทัศนคติ	8
โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	13
ประชากร	13
กลุ่มตัวอย่าง	13
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	13
วิธีและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	13
การวิเคราะห์ข้อมูล	15
ระยะเวลาและสถานที่	15
บทที่ 4 ผลการวิจัย	16
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางค้ำเสริมธุรกิจและสังคม	16
ตอนที่ 2 ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง	
และระบบการผลิตการเกษตร	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ที่มีต่อโครงการฯ	33
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	37
สรุปผลการศึกษา	37
ข้อเสนอแนะ	39
เอกสารอ้างอิง	41
ภาคผนวก	43
ก. สภาพทั่วไปของอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	44
ข. แบบสอบถาม	54

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด	18
2. แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตามอาชีพหลัก อาชีพรอง แรงงานในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร	21
3. แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ จำแนกตามลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน แหล่งน้ำ เครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตร	23
4. แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ จำแนกตามพื้นที่ที่เข้าร่วม โครงการฯ กิจกรรมการเกษตร รายได้เฉลี่ยต่อปี	27
5. คะแนนเฉลี่ยทัศนคติของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ	30
6. ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่ต่อ โครงการฯ	34
7. ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการฯ	35

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แผนที่อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	52
2. แผนที่แสดงเส้นทางกรมคมนาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา (Statement of The problem)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ทำการเกษตรมาแต่โบราณ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ระบบทำการเกษตรของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรแบบห้ำหั่น ขาดการพัฒนากระบวนการผลิต ทำให้จำนวนเกษตรกรลดน้อยลงกว่าในอดีต แต่ความสำคัญด้านการเกษตรไม่ได้ลดน้อยลงเลย กิจกรรมต่างๆทางการเกษตรได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาเป็นลำดับปัญหาต่างๆในการเกษตรไม่สามารถได้รับการแก้ไขให้หมดไปได้ เนื่องจากการพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นนโยบายทางเศรษฐกิจ โดยได้สังเกตเห็นความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร และจากการทำการเกษตรนี้เกษตรกรต้องประสบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาระบบการผลิตที่ไร้ประสิทธิภาพ สภาพของเกษตรกรที่ตกอยู่ในสถานะหนี้สิน และปัญหาด้านการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรบางประเภทไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิต ได้แก่ สินค้าประเภทข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย

จากปัญหาดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาร่วมกันเห็นว่าสินค้าเกษตรที่มีปัญหาทางการผลิตและราคา ได้แก่พืชเศรษฐกิจ 4 ชนิด คือ ข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยการจัดทำเป็นโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร และเสนอโครงการปรับโครงสร้างและระบบผลิตการเกษตรสำหรับดำเนินการในปี 2537 ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งต่อมามีคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ดำเนินการได้เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2536 พร้อมทั้งงบประมาณดำเนินการในวงเงิน 10,000 ล้านบาท เพื่อดำเนินการโครงการฯ ในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นแก่เกษตรกร

ต่อมามีคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติงาน อนุมัติแผนปฏิบัติการและกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดผล เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2536 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2537-2539 ในวงเงินงบประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

65,874 ล้านบาท ในจำนวนเงินดังกล่าวเป็นงบประมาณเพื่อสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาชำระหนี้คืน 15 ปี วงเงิน 33,756 ล้านบาท และงบประมาณอุดหนุนปัจจัยการผลิตวงเงิน 9,212 ล้านบาทงบประมาณส่วนที่เหลือจะเป็นค่าชดเชยส่วนต่างดอกเบี้ย

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรเป็นการลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง พื้นที่ปลูกข้าวในนาไม่เหมาะสมและพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโดยส่งเสริมให้เกษตรกรทำกิจกรรมการเกษตรอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ส่วนการลดพื้นที่ปลูกกาแฟและปลูกพริกไทยจะอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางทั้งนี้ในกิจกรรมทดแทนที่เกษตรกรเลือกปลูก เช่น พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล ไม้ดง และไร่นาสวนผสม ทั้งในพื้นที่ปลูกข้าว มันสำปะหลัง กาแฟและพริกไทย (ทางเลือกทางการผลิตทางการเกษตรไร่นาสวนผสม 2527:8)

พื้นที่ทำการเกษตรอำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบเรียบและลุ่มมีความลาดชันของพื้นที่ประมาณร้อยละ 0.2 ลักษณะที่ราบสูงจะเรียงจากทิศใต้สู่ทิศเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ส่วนที่ราบลุ่มจะอยู่ทางทิศตะวันออก คือบริเวณแถบลุ่มแม่น้ำชี สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเหมาะสมในการทำนา แต่การทำนานั้นจะทำได้เฉพาะในเขตพื้นที่ที่ติดกับแม่น้ำชีเท่านั้น ส่วนพื้นที่อื่นยังต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา มีทั้งทำนาปีและนาปรังซึ่งเกษตรกรประสบปัญหามากมาย เช่น ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน และราคาผลผลิตตกต่ำ พื้นที่ที่ไม่ติดกับแม่น้ำชีบางแห่งจะแห้งแล้งและขาดน้ำ เมื่อมีโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรเกิดขึ้น เกษตรกรจึงหันมาเข้าโครงการฯ เพื่อลดปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

(Objective of The Study)

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังขุบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ทำให้ทราบทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการศึกษา

(Scope of Study)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่อำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 89 คน จากจำนวนผู้เข้าโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจำนวน 354 คน

นิยามศัพท์

(Definitions)

ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความรู้สึก หรือท่าทีของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรอำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การเกษตร หมายถึง ผลิตรวมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตรอำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร หมายถึง การปรับการผลิตทางการเกษตรเดิมของเกษตรกรไปสู่การผลิตใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าและมีความเหมาะสมกว่าที่เกษตรกรเคยทำ

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร หมายถึง โครงการที่มุ่งหวังเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยมีวิธีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิตการเกษตรเพื่อให้ผลตอบแทนจากกิจกรรมการเกษตรแบบเดิมที่เคยทำ โดยมุ่งเน้นลดพื้นที่ การปลูกข้าวนาปรัง ที่นาไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกกาแฟ และพื้นที่การปลูกพริกไทย

การศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกษตรกรได้รับการสัมภาษณ์การศึกษาในระดับที่สูงสุดจากสถาบันของรัฐและเอกชน

จำนวนแรงงาน หมายถึง จำนวนแรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกรที่สามารถทำงานได้และมีส่วนช่วยในการทำเกษตร โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 12 ปี

การถือครองที่ดิน หมายถึง กรรมสิทธิ์ในที่ดินที่เกษตรกรนำมาเข้าโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

แหล่งเงินทุน หมายถึง ที่มาของเงินทุนที่เกษตรกรนำมาใช้ในการบริหารงานการเกษตรตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

สภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ รายจ่าย ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ โดยคิดจากรายได้ภายในและนอกภาคการเกษตร

สภาพทางสังคม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้เข้าโครงการโดยพิจารณาจาก การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค และความอบอุ่นของครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literatures)

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงข้อมูลทั่วไปที่มีส่วนทำให้การวิจัยประสบผลสำเร็จ และเกิดความกระฉับกระชวยในปัญหาและดำเนินงานวิจัยอย่างถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยทั้งหมด สำหรับเนื้อหาของเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ

- ความหมายของทัศนคติ
- การเกิดทัศนคติ
- องค์ประกอบทัศนคติ
- การวัดทัศนคติ
- โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของทัศนคติ

สถิตย์ นิยมญาติ (2524:55) กล่าวว่า “ทัศนคติ” ซึ่งตรงกับคำว่า “attitude” ในภาษาอังกฤษ และในภาษาไทยมีคำอื่นอีกหลายคำที่นักวิชาการใช้แทนคำว่า “attitude” เช่น “ท่าที” “เจตคติ” เป็นต้น แต่คำว่า “ทัศนคติ” เป็นคำที่คนส่วนมากคุ้นเคยและรู้จักดีกว่าคำอื่น ๆ

สุธีรพันธุ์ กรลักษณ์ (2530:162) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเชิงประมาธค่าของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในประสบการณ์ ความรู้สึกเชิงประมาธค่านี้ เป็นได้ทั้งบวกและลบ ทำให้บุคคลแสดงออกมาพร้อมที่จะตอบโต้สิ่งต่าง ๆ ทัศนคติไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบสรีระ หรือไม่ใช่สิ่งที่ถ่ายทอดโดยกำเนิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้จากสังคม และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก เช่น มีความรู้สึกชอบสิ่งนี้มากกว่าสิ่งนั้นหรือไม่ชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:1) กล่าวว่า ทักษะคือเป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ที่มีสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออก ที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทักษะเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านการปฏิบัติ แต่ทักษะไม่ใช่แรงจูงใจ (motive) และแรงขับ (drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะได้ตอบ (State of readiness) และแสดงให้เห็นถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลต่อสิ่งเร้า ทักษะคือเป็นความคิดเห็นซึ่งอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมที่จะปฏิบัติกริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก

บุญธรรม กิจปริคาบวิสุทธิ (2531:221) กล่าวว่า ทักษะคือ กริยาทำที่รวมๆ บุคคลที่เกิดจากการโน้มเอียงของจิตใจ และแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ โดยแสดงออกในทาง สนับสนุน มีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ หรือแสดงออกในทางต่อต้าน ซึ่งมีความ รู้สึกไม่เห็นดีไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ

สมบูรณ์ จิตพงษ์ (2523:11) กล่าวว่า ทักษะคือความโน้มเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ เรื่องราว และประสบการณ์ต่าง ๆ พฤติกรรมด้านทักษะนี้ เป็นผลสืบเนื่องมา จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของบุคคล ทักษะไม่สามารถสังเกตโดยตรง แต่อาศัยการตีความจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกว่าบุคคลนั้นมีทักษะสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางบวก (ชอบ พอใจ) หรือทางลบ (ไม่ชอบ ไม่พอใจ) อย่างเข้มข้นมากน้อยแค่ไหน

การเกิดทักษะ

ขนิษฐา วิเศษสาทร (2533:263) กล่าวว่า ทักษะไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นภายหลังจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จากการเรียนรู้ โดยผ่านขบวนการสังคม พ่อ แม่ เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการสร้างทักษะของบุตร ได้ถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ นอกจากสมาชิกในครอบครัวแล้วยังมี ครู เพื่อน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ทำให้มีความคิด และการกระทำตามแบบอย่าง หรือเรียนแบบบุคคลอื่นๆ เพื่อได้รับการยอมรับจากคนอื่นในสังคม
2. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของบุคคล ประสบการณ์เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และสะสมเอาไว้ภายในตัว ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดก่อน มักจะมีทักษะที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งใดมาก่อนก็จะมีทักษะที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. จากบุคลิกภาพของผู้นั้น แต่ละคนไม่ได้รับเอาทัศนคติของผู้อื่นมาทั้งหมด แต่จะเลือกเอาทัศนคติอย่างที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของเขาเท่านั้น
4. จากความต้องการที่จะสมปรารถนาในสิ่งนั้น
5. จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ส่วนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลทั้งสิ้น

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531:4) กล่าวว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล (Allport) เสนอความคิดเห็นว่าทัศนคติสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูน และบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น จากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียน และอื่น ๆ
2. ประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลมีประสบการณ์แตกต่างกันไป
3. การเรียนแบบการถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้จากการเรียนแบบคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ แม่ ครู และอื่น ๆ
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคมคน แต่ละบุคคลย่อมมีทัศนคติคล้ายคลึงตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ศาสนา สถาบันต่าง ๆ

องค์ประกอบของทัศนคติ

ชนินฐา วิเศษสาร (2536:85) กล่าวว่า ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. องค์ประกอบความรู้ หรือความคิดความเข้าใจ (cognitive domain) หมายถึง ความรู้ความเชื่อและความคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือคุณลักษณะของสิ่งที่มีทัศนคติ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (affective domain) ได้แก่ ความรู้สึก ชอบ-ไม่ชอบ ดี-ไม่ดี พอใจ-ไม่พอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral domain) หมายถึง แนวโน้มในการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดทัศนคติ

สุชา จันทร์เอม (2527:242-243) กล่าวว่า องค์ประกอบทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ

1. **Cognition Compoment** เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ หรือความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. **Feeling Compoment** เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้สึกของบุคคลซึ่งมีอารมณ์เกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย คือมีความรู้สึกรักหรือชอบพอ เกลียดหรือโกรธ

3. **Action Compoment** เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ บุคคลแสดงออกมาแสดงความรู้สึก และความรู้สึกที่เขามีกับวัตถุ เหตุการณ์ หรือบุคคลนั้นนั่นเอง

การวัดทัศนคติ

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531:18) กล่าวว่า การวัดทัศนคตินั้นเป็นการวัดสิ่งที่แสดงผลรวมของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก ความชอบ ความคิด ความกล้า การขู่เข็ญ อดทน และความเชื่อฟังทั้งหมดที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น ถ้าจะวัดทัศนคติของมนุษย์ที่มีต่อสันติภาพก็หมายถึงการวัดความรู้สึก และความคิดเห็นทั้งหมดที่มีเกี่ยวกับสันติภาพและการทำสงคราม

ส่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2538:179) กล่าวว่า ถ้าวัดทัศนคติเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรียกว่าเป็นเป้าทัศนคติเป็นการกำหนดตัวเลข เป็นมาตราวัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์คือพยายามสร้างเครื่องมือที่วัดทัศนคติแล้วนำไปวัดบุคคล มีอยู่หลายวิธี

1. **วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone's method)** เป็นการหาค่าแต่ละมาตราของข้อความทางทัศนคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัยปัจจุบัน ในการวิจัยใช้เครื่องมือประเภทนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ

2. **วิธีของลิเกิร์ต (Likert)** วิธีนี้กำหนดมาตราวัด 5 ขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนจะกำหนดค่าไว้หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแล้ว และวิเคราะห์ที่ใช้วัดกันมากคือวิธีกำหนดค่าตัวเลขกับความรู้สึกแต่ละระดับ ถ้าความรู้สึกระดับสูงให้ตัวเลขสูง ความรู้สึกของคนเป็นความรู้สึกต่อเนื่องคือเห็นด้วยไปถึงไม่เห็นด้วย ความรู้สึกด้านดีตัวเลขสูงกว่าด้านไม่ดี ตัวเลขจะกำหนด 1,2,3,4 และ 5 เช่น เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นำหนัก เห็นด้วยให้นำหนัก 4 ไม่นำหนักให้นำหนัก 3 ไม่นำหนักให้นำหนัก 2 และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้นำหนัก 1 หรือจะให้ เป็น 4,3,2,1, และ 0 ก็ได้เหมือนกัน การแปรผลมีค่าเท่าๆ กัน

3. **การวัดโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic differential scales)** วิธีนี้คิดโดย ออสกู๊ด (Osgood) ซึ่งนำภาษาที่ใช้ในการสร้างมาตราวัดทัศนคติ ภาษาอยู่ในรูปคุณศัพท์และมีความหมายได้ทั้งทางดีและทางเสีย เรียกว่ามีความหมายตรงกันข้ามกันได้โดยมีเหตุผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Logical Opposite) สามารถใช้ความหมายทางภาษาอธิบายได้ถึง 3 รูปแบบ หรือ 3 องค์ประกอบคือ

3.1. องค์ประกอบทางการประเมินค่า (Evaluation factor) เป็นการแสดงออกด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ดี-เลว สุข-ทุกข์ ยุติธรรม-ไม่ยุติธรรม ฉลาด-โง่ ฯลฯ

3.2. องค์ประกอบด้านพลัง (Potency factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางกำลัง ชำนาญ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา แข็ง-นุ่ม หนา-บาง ฯลฯ

3.3. องค์ประกอบทางการกิจกรรม (Activity factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายในองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เร็ว-ช้า ร้อน-เย็น คม-ทื่อ ขยัน-ขี้เกียจ ฯลฯ

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

โครงการฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่การปลูกพืชที่มีปัญหาด้านราคา ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ และพริกไทย ไปสู่กิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

โครงการมีเป้าหมายลดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง พื้นที่นาไม่เหมาะสม พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกกาแฟ และพื้นที่การปลูกพริกไทย โดยส่งเสริมให้เกษตรกรทำกิจกรรมการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและมั่นคงถาวร ได้แก่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ไร่นาสวนผสม ปศุสัตว์ (โคนม โคเนื้อ) และไม้เยื่อกระดาษ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 โครงการย่อยได้แก่

1. การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง
2. การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่นาไม่เหมาะสม
3. การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง
4. การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ปลูกกาแฟ
5. การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในพื้นที่ปลูกพริกไทย

หลักการดำเนินงานโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตกรมเกษตร

การดำเนินการตามโครงการนี้อาศัยหลักการ 7 ประการ

1. หลักการสมัครใจของเกษตรกรเองในการเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่เกษตรกรคุ้นเคยและประสบปัญหาไปสู่กิจกรรมใหม่

2. หลักการพัฒนาความคิดริเริ่ม การมีส่วนร่วม การตัดสินใจของเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรให้ความสามารถในการเสนอความคิดเห็น และข้อเสนอในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเกษตร โดยเกษตรกรเป็นผู้ตัดสินใจ

3. หลักการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรทดแทน ในพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีปัญหา โดยกิจกรรมการเกษตรที่มาทดแทนนั้นจะต้องมีรายได้มากกว่ากิจกรรมเดิม และสอดคล้องกับศักยภาพ ภาพพื้นที่ภาวะการตลาด

4. หลักการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะรวมกลุ่ม รวมทั้งสถาบันเกษตรกรที่มีอยู่แล้วเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดย

- สนับสนุนข้อมูลทางเลือกการผลิตทางการเกษตรแก่สมาชิกกลุ่ม
- การช่วยสมาชิกวิเคราะห์ กลั่นกรองข้อเสนอ และจัดทำแผนการผลิต
- การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการผลิตของสมาชิกกลุ่มในด้านต่างๆ

5. หลักการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนข้อมูลทางเลือกในด้านต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตตามที่ต้องการได้จากเดิมที่เน้นเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว

6. หลักการบริหารงานโดยให้มีกลไกในการประสาน และร่วมมือดำเนินการ ทั้งในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตร และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

7. หลักการสนับสนุนของรัฐ โดยเกษตรกรปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีปัญหาจะได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ เงื่อนไขผ่อนปรนทั้งการสนับสนุนความรู้ และการตลาด

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

ขั้นตอน

การดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การดำเนินพื้นที่เป้าหมาย
2. การจัดทางเลือก

3. การเสนอทางเลือก
4. การสำรวจความต้องการของเกษตรกรและจัดทำทะเบียนเกษตรกร
5. การช่วยเกษตรกรจัดทำแผนการผลิต
6. การสนับสนุนแผนการผลิตของเกษตรกร
7. การติดตาม นิเทศน์ ประเมินผล และรายงาน

วิธีการดำเนินงาน

ศึกษารายละเอียดในเอกสารโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรปี 2537-2539 กรมส่งเสริมการเกษตร มกราคม 2537

วิธีการจัดทำทางเลือกการผลิตทางการเกษตร

1. คณะอนุกรรมการสินเชื่อและการตลาดจัดทำข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรประจำปี และส่งให้คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องทั้งจังหวัดเพื่อใช้ประกอบการบริหารโครงการ
2. คณะอนุกรรมการเทคโนโลยีทางเลือกและปัจจัยการผลิต นำข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรประจำปีจากข้อ 1) มาจัดทำเป็นข้อมูลด้านเงื่อนไขและต้นทุนผลตอบแทนของประเภทกิจกรรมการเกษตรที่ส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้เป็นกิจกรรมทดแทน
3. กรมส่งเสริมการเกษตรได้อบรมประเภทกิจกรรมทดแทนในจังหวัด รวมทั้งข้อมูลด้านเงื่อนไข และต้นทุนผลตอบแทนของประเภทกิจกรรมทดแทนที่คณะอนุกรรมการเทคโนโลยีทางเลือกและปัจจัยการผลิตจัดทำเพื่อให้จังหวัดใช้เป็นข้อมูล
4. สำนักงานเกษตรจังหวัด / อำเภอ นำข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร และข้อมูลอื่นๆ มาพิจารณา คัดเลือก ปรับ หรือเพิ่มเติมทางเลือกการผลิตทางการเกษตรของจังหวัด / อำเภอ ที่ดำเนินการตามแผนฟื้นฟูการเกษตร เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการเสนอต่อเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชณี สนทนก (2537:1) ได้ศึกษาเรื่องความเป็นไปได้ในการปลูกไม้โตเร็วในภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรปลูกและตัดไม้ 4 รอบ เกษตรกรได้รายได้สุทธิจากการลงทุนปลูกไม้โตเร็วต่ำกว่าที่โครงการฯ และจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินระหว่างการลงทุนปลูกไม้ในพื้นที่ที่ศึกษากับการลงทุนปลูกไม้ในโครงการฯ ผลตอบแทนที่โครงการฯ คาดไว้จะสูงกว่าความเป็นจริง 2 เท่า เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงผลผลิตที่เกษตรกรได้รับต่ำกว่าที่ทาง

โครงการฯประมาณการไว้ และตลาดไม่ได้รับซื้อในรูปแบบน้ำหนัก ดังนั้นเพื่อให้การลงทุนปลูก ต้นไม้ภายใต้โครงการฯ ได้รับผลตอบแทนตามที่โครงการฯประมาณไว้ โครงการฯควรมีการ ปรับปรุงเทคโนโลยีในการปลูกไม้และพัฒนากระบวนการตลาด

ซัซรี นฤทุม และ ทิพวัลย์ วิทยาพันธุ์ (2529: 234) ได้ศึกษาทัศนคติของนักวิชาการ ที่มีต่องานส่งเสริมการเกษตร ผลการศึกษาพบว่านักวิชาการและคณาจารย์ส่วนใหญ่มีทัศนคติ ก่อนข้างดีเกี่ยวกับความรวดเร็ว ความกระตือรือร้น ในการติดต่อการทำงานให้ตามแผนงาน ที่กำหนด และการยอมรับผลการวิจัยใหม่ๆ แต่นักวิชาการมีทัศนคติไม่แน่ใจเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถด้านวิชาการของนักส่งเสริม ความทั่วถึงของนักส่งเสริมควรทันต่อเหตุการณ์ ในการส่งเสริมนอกจากนั้นนักวิชาการยังไม่แน่ใจการติดตามประเมินผล โครงการส่งเสริมจะมี เพียงพอหรือไม่

เสริมศักดิ์ รักบำรุง (2539:38) ทำการศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ เฉลี่ย 46 ปี สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คนต่อ 1 ครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยปีละ 41,095 บาท มี ทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับโครงการฯ

ศักดิ์ชัย สหฤตบุญรัตน์ (2524:12) ได้ทำการศึกษาการวัดทัศนคติของเกษตรกรที่มี ต่อการสหกรณ์การเกษตรศึกษาเฉพาะกรณี ผลการศึกษาพบว่าส่วนมากกระทำกันโดยการ ออกแบบสอบถาม โดยคำถามเป็นประเภทใดเลือกตอบโดยกำหนดคำตอบให้ชัดเจน หรือ อาจใช้คำถามประเภทเปิด แบ่งสเกล วิธีการพิเศษ การวัดทัศนคติอาจเกิดปัญหา ข้อจำกัดใน แห่งของผู้ตอบ เพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ของสังคม

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

(Methodology)

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากร (Population)

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้เป็นเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 354 ราย

กลุ่มตัวอย่าง (Sampling)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 89 ราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling method)

วิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 25 % จากจำนวนเกษตรกรผู้เข้าโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ในเขตอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด 354 คน คั้งนั้นจึงได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 89 ราย

วิธีและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data gathering and research instrument)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคั้งนี้ผู้ศึกษาทำการเก็บโดยวิธีการใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรโดยตรง เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสอบถาม มีทั้งแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Opened question) และแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed question) แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร วัดโดยใช้ระบบการให้คะแนนคำตอบตามที่เกษตรกรเป็นผู้ให้ข้อมูลเลือกตอบ เกี่ยวกับระดับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จำนวน 27 ข้อความ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคั้งนี้

ระดับการให้คะแนน

ระดับ	“ พอใจมาก ”	5 คะแนน
ระดับ	“ พอใจ ”	4 คะแนน
ระดับ	“ ไม่แน่ใจ ”	3 คะแนน
ระดับ	“ ไม่พอใจ ”	2 คะแนน
ระดับ	“ ไม่พอใจมาก ”	1 คะแนน

ช่วงคะแนนในแต่ละอันดับการันที่ใช้ในการประเมินค่า

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.21-5.00	มีทัศนคติต่อ โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ พอใจมาก
3.41-4.20	มีทัศนคติต่อ โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ พอใจ
2.61-3.40	มีทัศนคติต่อ โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ ไม่แน่ใจ
1.80-2.60	มีทัศนคติต่อ โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ ไม่พอใจ
1.00-1.80	มีทัศนคติต่อ โครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในระดับที่ ไม่พอใจมาก

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้

1. **ค่าร้อยละ (percentage)** เพื่อคำนวณหาร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

กำหนดให้ X = กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ทำการศึกษา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

2. **ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)** ใช้คำนวณค่าเฉลี่ยข้อมูล

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{N}$$

กำหนดให้ $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x_i$ = ผลรวมทั้งหมดของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการที่ตอบเหมือนกัน

N = จำนวนเกษตรกรทั้งหมด

i = จำนวนตัวอย่างชุดที่ i โดย $i=1$ ถึง n

3. **ค่าพิสัย (Range)** ใช้คำนวณหาช่วงอันตรภาคชั้น

$$\text{ค่าพิสัย} = \text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}$$

ระยะเวลาและสถานที่ (Duration and Location of the Study)

การศึกษาในครั้งนี้ใช้เวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลระยะเวลา 9 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.2540 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2541 โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัย อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

(Results)

การวิจัยทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจำนวน 89 คนได้จากการสุ่มตัวอย่างผลของการวิจัยในครั้งนี้ได้รวบรวมการวิจัยและวิจารณ์เป็นส่วนเดียวกันโดยการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 2 ทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด อาชีพหลักและอาชีพรองของเกษตรกร จำนวนแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร แหล่งเงินทุน แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตร สภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ รายได้ของเกษตรกรเฉลี่ยต่อปี กิจกรรมการเกษตรที่ทำก่อนและหลังของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 1, 2, 3, และ 4

อายุ

ผลจากการวิจัยในตารางที่ 1 พบว่าเกษตรกรที่ทำการศึกษามีอายุสูงสุดคือ 77 ปีอายุน้อยที่สุดคือ 27 ปี และมีอายุเฉลี่ย 54 ปี เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ

43.83 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมาร้อยละ 16.85 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 61-70 ปี ซึ่งมีจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่เท่ากัน จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรจะมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 51-60 ปี เนื่องจากในวัยนี้เป็นวัยทำงานและมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร

เพศ

ผลจากการวิจัยในตารางที่ 1 พบว่าเกษตรกรที่ทำการศึกษาค้นคว้าส่วนมากเป็นเพศชายมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 82.02 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.98 จะเห็นได้ว่าการทำการเกษตรนั้นเพศชายจะมีบทบาทการเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิงและเพศชายยังเป็นเพศที่มีความแข็งแรง และ อดทน ทำงานได้ดีกว่าเพศหญิง

สถานภาพทางครอบครัว

ผลจากการวิจัยในตารางที่ 1 เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวอยู่ด้วยกัน มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 51.68 รองลงมาคือแต่งงานแล้วมีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 และโสด หย่าร้าง แยกกันอยู่ และอื่นๆ ร้อยละ 5.62, 5.62, 1.12, 2.25 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน การแยกกันอยู่และการหย่าร้างมีน้อยมากบุคคลที่ยังไม่แต่งงานหรือยังไม่มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรน้อยมาก

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ผลจากการวิจัยในตารางที่ 1 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 77.53 มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 8.99 มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 7.86 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และร้อยละ 5.62 มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาจากสถิติในตารางพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ ส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาระบบโรงเรียนและจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นเกณฑ์การศึกษาขั้นบังคับของประชาชนในสมัยนั้น จากข้อมูลถือว่าระดับการศึกษาที่เกษตรกรศึกษาขั้นสูงสุดไม่สูงนัก ดังนั้นการให้การศึกษานอกระบบจึงสมควรมีอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการฯ เหล่านี้ให้มีศักยภาพมากขึ้น

ตารางที่ 1 แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ที่จำแนกตาม อายุ เพศ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา

ข้อมูล	จำนวน n = 89	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30	1	1.13
31-40	15	16.85
41-50	15	16.85
51-60	39	43.83
61-70	15	16.85
มากกว่า 71	4	4.49
อายุสูงสุด 77 ปี		
อายุน้อยสุด 27 ปี		
อายุเฉลี่ย 54 ปี		
เพศ		
ชาย	73	82.02
หญิง	16	17.98
สถานภาพทางครอบครัว		
โสด	5	5.62
แต่งงานแล้ว	30	33.71
อยู่ด้วยกัน	46	51.68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน n = 89	ร้อยละ
แยกกันอยู่	1	1.12
อย่าร้าง	5	5.62
อื่น ๆ	2	2.25
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	69	77.53
ประถมศึกษาปีที่ 6	7	7.86
มัธยมศึกษา	8	8.99
สูงกว่ามัธยมศึกษา	5	5.62

อาชีพหลักทางการเกษตร

ผลจากการวิจัยตารางที่ 2 พบว่าอาชีพหลักทางการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ เกษตรกรประกอบอาชีพทำนาร้อยละ 70.78 รองลงมาเกษตรกรทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมร้อยละ 17.98 และเลี้ยงปลา ทำไร่ ทำสวนร้อยละ 6.74, 2.25 และ 2.25 ตามลำดับ เนื่องจากการทำนาเป็นอาชีพที่เกษตรกรทำติดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เกษตรกรจึงยึดอาชีพนี้ เป็นอาชีพหลัก สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมถ้าจะประกอบอาชีพอื่น และอีกประการหนึ่งคือ เกษตรกรไม่กล้าเสี่ยงเนื่องจากขาดเงินทุน

อาชีพรอง

ผลจากการวิจัยตารางที่ 2 พบว่าอาชีพรองของเกษตรกรส่วนใหญ่คือรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 33.70 รองลงมาคือค้าขายร้อยละ 22.47 กรรมกรร้อยละ 13.49 อื่นๆ (เย็บผ้า ทอผ้า) ร้อยละ 5.62 และเกษตรกรไม่มีอาชีพรองร้อยละ 24.72 จะเห็นได้ว่าเกษตรกรไม่มีอาชีพรอง หลังจากการทำนาเสร็จสิ้น เกษตรกรส่วนมากจะขายแรงงานหรือรับจ้างในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว ส่วนการค้าขาย การเย็บผ้า และการทอผ้ามีบางครอบครัวเท่านั้น

จำนวนแรงงานในครอบครัว

ผลจากการวิจัยจากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานระหว่าง 5-9 คน จำนวน 77 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 86.52 และสมาชิกที่ใช้แรงงานระหว่าง 1-4 คนมีจำนวน 12 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 13.48 มีจำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานมากที่สุด 9 คน น้อยที่สุด 1 คน และจำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานเฉลี่ย 5 คนต่อ 1 ครัวเรือน จะเห็นได้ว่าการทำการเกษตรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครอบครัวจำนวน 5-9 คน เนื่องจากแรงงานที่ใช้ทำการเกษตรไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีฝีมือทุกคนสามารถทำได้รวมทั้งเด็กก็สามารถทำการเกษตรได้

พื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่มีน้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 44.94 รองลงมา มีพื้นที่อยู่ระหว่าง 11-20 ไร่ ร้อยละ 40.45 พื้นที่อยู่ระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 3.37 เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 40 ไร่ มีพื้นที่น้อยที่สุด 2 ไร่ และมีพื้นที่เฉลี่ย 17 ไร่ สำหรับจำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีพื้นที่ขนาดเล็กถึงพื้นที่ปานกลางเนื่องจากเกษตรกรได้รับส่วนแบ่งจากบรรพบุรุษจำกัด และเกษตรกรต้องการจะขยายพื้นที่ก็หาซื้อได้ยาก และมีราคาแพง

ตารางที่ 2 แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ อำเภอตาม อาชีพหลักทางการเกษตร อาชีพรองทางการเกษตร จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน n = 89	ร้อยละ
อาชีพหลักทางการเกษตร		
การทำนา	63	70.78
การทำไร่	2	2.25
การทำสวน	2	2.25
การเลี้ยงปลา	6	6.74
การทำไร่นาสวนผสม	16	17.98
อาชีพรอง		
ค้าขาย	20	22.47
กรรมกร	12	13.49
รับจ้างทั่วไป	30	33.70
ไม่มีอาชีพรอง	22	24.72
อื่น ๆ (เย็บผ้า ทอผ้า)	5	5.62
จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรในครอบครัว		
1-4	12	13.48
5-9	77	86.52
จำนวนแรงงานในครอบครัวสูงสุด 9 คน		
จำนวนแรงงานในครอบครัวต่ำสุด 1 คน		
จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน $n = 89$	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตร		
31 ไร่ขึ้นไป	3	3.37
21-30	10	11.24
11-20	36	40.45
น้อยกว่า 10 ไร่	40	44.94
พื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด	40 ไร่	
พื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด	2 ไร่	
พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย	17 ไร่	

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ผลจากการวิจัยตารางที่ 3 พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 87.23 รองลงมาเป็นของญาติพี่น้องร้อยละ 10.64 และร้อยละ 2.13 เกษตรกรเช่าผู้อื่น สำหรับการถือครองที่ดินของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ถือว่าเกษตรกรมีฐานะเศรษฐกิจดีพอสมควร จากการที่เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเองนั้นจะเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรมีการพัฒนาและนำเอาวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ปรับปรุงสภาพดินเพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิต

แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ได้จากหลายแหล่ง ส่วนมากเกษตรกรกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 50.77 รองลงมาเป็นของตนเองร้อยละ 35.39 จากญาติพี่น้องและกู้สหกรณ์การเกษตรร้อยละ 5.38 กู้ธนาคารร้อยละ 0.77 และอื่นๆ (พ่อค้า พระ) ร้อยละ 2.31 (ตารางที่ 3) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะใช้เงินทุนของตนเองในการเกษตรน้อยมากส่วนใหญ่เกษตรกรจะกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร

จากการวิจัยตารางที่ 3 พบว่าแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่ได้จากน้ำฝน ร้อยละ 41.34 รองลงมาเกษตรกรได้จากการชลประทาน ร้อยละ 24.58 แหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 19.55 สระน้ำในไร่นา ร้อยละ 13.41 และอื่นๆ (โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า) ร้อยละ 1.12 จะเห็นได้ว่าแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่ยังอาศัยธรรมชาติ

เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรง

จากการวิจัยตารางที่ 3 พบว่าเกษตรกรมีเครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.68 มีรถไถนาเดินตาม รองลงมา ร้อยละ 26.32 เกษตรกรมีเครื่องสูบน้ำ ร้อยละ 9.21 เป็นเครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงอื่นๆ ร้อยละ 7.89 เกษตรกรมีเครื่องนวด ร้อยละ 3.29 เกษตรกรมีรถแทรกเตอร์และรถบรรทุก 4 ล้อ ร้อยละ 1.32 เกษตรกรมีรถบรรทุก 6 ล้อขึ้นไป จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีรถไถนาเดินตามเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากการทำการเกษตรของเกษตรกรยังมีขนาดเล็กเกษตรกรจึงนิยมเช่า หรือจ้างเครื่องจักรกลชนิดอื่น และราคารถไถนาเดินตามเกษตรกรสามารถซื้อได้และใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่นนำเครื่องยนต์ของรถไถนาเดินตามมาสูบน้ำได้ และเกษตรกรไม่นิยมเลี้ยงวัว ควาย เพื่อใช้แรงงานเหมือนสมัยก่อน

ตารางที่ 3 แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำแนกตาม ลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุน แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร เครื่องจักรกลหรือเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
--------	-------	--------

n = 89

ลักษณะการถือครองที่ดิน (n = 94)*

ของตนเอง	82	87.23
ของญาติพี่น้อง	10	10.64
เช่าผู้อื่น	2	2.13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน n = 89	ร้อยละ
แหล่งเงินทุน (n = 130)*		
ของตนเอง	46	35.39
จากญาติพี่น้อง	7	5.38
ผู้สหกรณ์การเกษตร	7	5.38
ผู้ ช.ก.ส.	66	50.77
ผู้ธนาคาร	1	0.77
อื่น ๆ (พ่อค้า พระ)	3	2.31
แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร (n = 179)*		
น้ำฝน	74	41.34
สระน้ำในไร่นา	24	13.41
แหล่งน้ำธรรมชาติ	35	19.55
ชลประทาน	44	24.58
อื่น ๆ (โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า)	2	1.12
เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรง (n = 152)*		
เครื่องสูบน้ำ	40	26.32
รถไถนาเดินตาม	74	48.68
เครื่องนวด	12	7.89
รถแทรกเตอร์	5	3.29
รถบรรทุก 4 ล้อ	5	3.29
รถบรรทุก 6 ล้อ	2	1.32
อื่น ๆ	14	9.21

* เกษตรกรให้ข้อมูลมากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพพื้นที่

ผลการวิจัยจากตารางที่ 4 พบว่าสภาพพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นที่แห้งแล้งขาดน้ำร้อยละ 33.33 รองลงมาร้อยละ 28.57 มีสภาพเป็นที่นาไม่เหมาะสม และร้อยละ 16.19 มีสภาพเป็นที่ดอนไม่มีน้ำ ร้อยละ 15.24 มีสภาพเป็นพื้นที่เป็นแบบอื่นๆ (ดินดาน ดินทราย) ร้อยละ 5.72 น้ำท่วมตลอดปี และร้อยละ 0.95 เป็นที่ว่าง สภาพพื้นที่ของเกษตรกรเป็นพื้นที่แห้งแล้งขาดน้ำและพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีความแห้งแล้ง การทำเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยธรรมชาติ อีกทั้งระบบการชลประทานยังมีน้อยไม่เพียงพอ

กิจกรรมการเกษตร

กิจกรรมการเกษตรแบ่งออก 2 กลุ่ม

1. กิจกรรมการเกษตรก่อนเข้าร่วม โครงการฯ

พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 96.63 มีกิจกรรมการเกษตรคือทำนา และร้อยละ 3.37 เกษตรกรทำกิจกรรมการปลูกพืชหมุนเวียน (ตารางที่ 4) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯเกือบ 100 % ประกอบอาชีพทำนา เนื่องจากการทำนาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร มีเกษตรกรบางส่วนที่ประกอบอาชีพอื่น และมีเกษตรกรบางคนที่มีการปลูกพืชหมุนเวียน

2. กิจกรรมการเกษตรหลังเข้าร่วม โครงการฯ

พบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.17 มีกิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการฯ คือการทำไร่นาสวนผสม ร้อยละ 37.50 กิจกรรมที่เกษตรกรทำคือทำนา และร้อยละ 8.33 กิจกรรมที่เกษตรกรทำคือการปลูกพืชหมุนเวียน (ตารางที่ 4) จะเห็นได้ว่าเมื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯแล้ว เกษตรกรประมาณ 50% ได้เปลี่ยนจากการทำนาเป็นการทำไร่นาสวนผสม ตามที่โครงการฯได้นำเสนอแก่เกษตรกรโดยทางโครงการฯ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการปลูกไม้ผล ปลูกพืชไร่ ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงปลา เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อปี

รายได้ของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปีร้อยละ 46.07 รองลงมา มีรายได้ในช่วง 10,001-20,000 บาทต่อปีร้อยละ 26.99 มีรายได้ในช่วง 20,001-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.99 บาทต่อปี มีรายได้ในช่วง 30,001-40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 3.37 มีรายได้

ในช่วง 40,001-50,000 บาทต่อปีร้อยละ 6.74 มีรายได้มากกว่า 50,001 บาทต่อปีร้อยละ 7.87 เกษตรกรมีรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ สูงสุด 80,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้ต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี และเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 27,955 บาทต่อปี (ตารางที่ 4) จะเห็นได้ว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อบ้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำการเกษตรประมาณปีละ 10,000 บาท เนื่องจากเกษตรกรทำการเกษตรเพื่อกินเป็นส่วนใหญ่เมื่อเหลือจากกินเกษตรกรจึงนำมาขาย รวมถึงพื้นที่ที่เกษตรกรทำการเกษตรนั้นมีพื้นที่น้อยถึงปานกลาง มีเกษตรกรบางคนที่มีพื้นที่มากก็จะทำการเกษตรเพื่อขายด้วย การเกษตรยังต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติผลิตผลทางการเกษตรจึงอยู่ในขั้นที่ต่ำและไม่มีประสิทธิภาพ และขาดคำแนะนำที่ดี

2. รายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปีร้อยละ 26.96 รองลงมา มีรายได้ในช่วง 10,001-20,000 บาทต่อปีร้อยละ 23.60 มีรายได้ในช่วง 20,001-30,000 บาทต่อปีร้อยละ 15.73 บาทต่อปี มีรายได้ในช่วง 30,001-40,000 บาทต่อปีร้อยละ 13.48 มีรายได้ในช่วง 40,001-50,000 บาทต่อปีร้อยละ 5.62 มีรายได้มากกว่า 50,001 บาทต่อปีร้อยละ 14.61 เกษตรกรมีรายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ สูงสุด 92,000 บาทต่อปี เกษตรกรรายได้ต่ำสุด 3,000 บาทต่อปี และเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 32,828 บาทต่อปี (ตารางที่ 4) หลังจากที เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากก่อนที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียวเมื่อเกษตรกรเข้าโครงการฯ แล้วทางโครงการได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม โดยได้ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ปลูกพืชไร่ ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงปลา

ตารางที่ 4 แสดงการกระจายข้อมูลของเกษตรกรเข้าร่วม โครงการฯ จำแนกตาม พื้นที่เข้าร่วม โครงการฯ กิจกรรมการเกษตร รายได้เฉลี่ยต่อปี

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	$n = 89$	
พื้นที่เข้าร่วม โครงการฯ (n = 105)*		
ที่นาไม่เหมาะสม	30	28.57
น้ำท่วมตลอดปี	6	5.72
ที่แห้งแล้งขาดน้ำ	35	33.33
ที่ดอนไม่มีน้ำ	17	16.19
ที่ว่างเปล่า	1	0.95
อื่น ๆ	16	15.24
กิจกรรมการเกษตร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม		
- ก่อนเข้าร่วม โครงการฯ		
ทำนา	86	96.63
ปลูกพืชหมุนเวียน	3	3.37
- หลังเข้าร่วม โครงการฯ		
ทำนา	36	37.50
ไร่นาสวนผสม	52	54.17
ปลูกพืชหมุนเวียน	8	8.33

* เกษตรกรให้ข้อมูลมากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	n = 89	
รายได้เฉลี่ยต่อปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม		
- รายได้ก่อนเข้าโครงการฯ		
50,001 บาทขึ้นไป	7	7.87
40,001-50,000	6	6.74
30,001-40,000	3	3.37
20,001-30,000	8	8.99
10,001-20,000	24	26.99
ต่ำกว่า 10,000	41	46.07
รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ สูงสุด	80,000 บาทต่อปี	
รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ต่ำสุด	2,000 บาทต่อปี	
รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ย	27,955 บาทต่อปี	
- รายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ		
50,001 บาทต่อปี	13	14.61
40,001-50,000	5	5.62
30,001-40,000	12	13.48
20,001-30,000	14	15.73
10,001-20,000	21	23.60
ต่ำกว่า 10,000	24	26.96
รายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ สูงสุด	92,000 บาทต่อปี	
รายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ ต่ำสุด	3,000 บาทต่อปี	
รายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ เฉลี่ย	32,828 บาทต่อปี	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย และการดำเนินการของโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจำนวน 27 ข้อความ เพื่อให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงทัศนคติตามที่กำหนดไว้

ผลจากการศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 27 นั้นพบว่า คะแนนเฉลี่ยของข้อความทั้งหมดอยู่ในระดับคะแนน 3.58 (ตารางที่ 5) ข้อความที่มีคะแนนอยู่ในระดับที่ “พอใจมาก” มี 2 ข้อความ คือ การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ ร้อยละ 4.22 และการส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนแก่เกษตรกรร้อยละ 4.21 ข้อความที่มีคะแนนอยู่ในระดับที่ “พอใจ” มีจำนวน 21 ข้อความ ดังนี้ การประชาสัมพันธ์ของโครงการฯต่อเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายร้อยละ 3.75 วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯร้อยละ 3.66 การฝึกอบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 3.79 การสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 3.58 การวางแผนก่อนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 3.65 พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ ร้อยละ 3.67 การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จากเจ้าหน้าที่เกษตร ร้อยละ 3.67 การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์เอง ร้อยละ 3.81 การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่ร้อยละ 3.52 ระบบทำการเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯ นำเสนอต่อเกษตรกร ร้อยละ 3.48 การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต ร้อยละ 3.47 การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการฯ ร้อยละ 3.70 การรวมกลุ่มของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 3.75 การเขียนเขียนของเจ้าหน้าที่เกษตร ร้อยละ 3.81 เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ร้อยละ 3.54 ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้จากโครงการฯ ร้อยละ 3.47 จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 3.54 ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ เมื่อมีปัญหา ร้อยละ 3.47 รายได้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 3.35 การทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ร้อยละ 3.64 การดำเนินงานของโครงการฯ ร้อยละ 3.75 ระดับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ข้อความที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ “ไม่แน่ใจ” จำนวน 4 ข้อความดังนี้คือ การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ ร้อยละ 3.08 การกำหนดราคาซื้อโครงการฯ เสนอต่อผลผลิตทางการเกษตร

ร้อยละ 2.99 การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้แก่เกษตรกร ร้อยละ 3.13 การนำผลผลิตมาแปรรูป ร้อยละ 3.06

การวิจัยในครั้งนี้พบว่าทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรมีทัศนคติเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.58 เป็นระดับทัศนคติของเกษตรกรพอใจ และมีระดับคะแนนที่สูงด้วยกัน 2 ลำดับ เป็นระดับที่มีความพอใจมาก คือ การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ และการส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนแก่เกษตรกร การที่เกษตรกรมีทัศนคติที่พอใจมาก เนื่องจากทั้ง 2 ข้อความนี้เกษตรกรสามารถที่จะดำเนินการและเป็นคนตัดสินใจเอง อาจกล่าวได้ว่าค่าเฉลี่ยรวมของข้อความเกี่ยวกับทัศนคติทั้งหมดของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด มีทัศนคติอยู่ในระดับที่พอใจ เป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ	ลำดับ
1. การประชาสัมพันธ์ของโครงการฯ ต่อเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย	3.75	พอใจ	6
2. วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ	3.66	พอใจ	9
3. การฝึกอบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ	3.79	พอใจ	4
4. การสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ	3.58	พอใจ	12
5. การวางแผนก่อนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์	3.65	พอใจ	10
6. พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ	3.67	พอใจ	8
7. การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จากเจ้าหน้าที่เกษตร	3.67	พอใจ	8
8. การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์เอง	3.81	พอใจ	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ	ลำดับ
9. การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่	3.52	พอใจ	14
10. ระบบการทำการเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯ นำเสนอแก่เกษตรกร	3.48	พอใจ	15
11. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มผลผลิต	3.47	พอใจ	16
12. การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการฯ	3.70	พอใจ	7
13. การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ	3.75	พอใจ	6
14. การเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่เกษตร	3.81	พอใจ	3
15. เจ้าหน้าที่ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	3.54	พอใจ	13
16. การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ	4.22	พอใจมาก	1
17. ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้จากโครงการฯ	3.47	พอใจ	16
18. จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ	3.54	พอใจ	13
19. ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ เมื่อมีปัญหา	3.47	พอใจ	16
20. การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ	3.08	ไม่แน่ใจ	19
21. การกำหนดราคาซื้อโครงการฯ เสนอต่อผลผลิตทางการเกษตร	2.99	ไม่แน่ใจ	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ	ลำดับ
22. การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วน ให้แก่เกษตรกร	3.13	ไม่แน่ใจ	18
23. การนำผลผลิตบางส่วนมาแปรรูป	3.06	ไม่แน่ใจ	20
24. รายได้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ	3.35	พอใจ	17
25. การทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการฯ	3.64	พอใจ	11
26. การทำงานของโครงการฯ	3.75	พอใจ	5
27. การส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน แก่เกษตรกร	4.21	พอใจมาก	2
ทัศนคติเฉลี่ย	3.58	พอใจ	
หมายเหตุ			
ช่วงคะแนนเฉลี่ย		หมายถึง	
4.21-5.00		พอใจมาก	
3.41-4.20		พอใจ	
2.61-3.40		ไม่แน่ใจ	
1.80-2.60		ไม่พอใจ	
1.00-1.80		ไม่พอใจมาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

จากการศึกษาถึงปัญหาต่างๆหลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วม โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรพบว่า (ตารางที่ ๑) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีปัญหาและอุปสรรคทั้งหมดจำนวน 16 ข้อความ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 17.39 มีปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตตกต่ำ รองลงมาร้อยละ 13.04 เกษตรกรขาดน้ำในการทำการเกษตร ร้อยละ 11.80 พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่เจ้าหน้าที่นำมาให้ไม่มีคุณภาพเพียงพอ ร้อยละ 10.56 ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 9.32 เงินทุนน้อยและขาดเงินทุน ร้อยละ 8.07 จำนวนเจ้าหน้าที่ออกมาเยี่ยมชมเยียนน้อย ร้อยละ 5.59 ขาดปัจจัยการผลิต และพื้นที่ทำการเกษตรไม่เหมาะสม ร้อยละ 4.35 การทำงานของโครงการฯ ลำช้ามาก ร้อยละ 3.11 ขาดการประสานงานและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ คอกเบี้ยและการชำระเงินคืนของโครงการฯ และผลผลิตไม่ได้ผลและขาดประสิทธิภาพ ร้อยละ 1.86 เกษตรกรขาดความรู้ความสามารถ ร้อยละ 1.24 ขาดมาตรการที่เด็ดขาดของเจ้าหน้าที่ และการส่งเงินทุนคืนของโครงการฯ ร้อยละ 0.62 ขาดแรงงาน จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับทางด้านผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของราคา เรื่องของตลาด ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลมาจากการดำเนินงานของโครงการฯมีการดำเนินงานที่ล่าช้า

**ตารางที่ 6 ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต
การเกษตร**

ข้อความ	จำนวน n = 161*	ร้อยละ
1. ราคาผลผลิตตกต่ำ	28	17.39
2. ขาดน้ำ	21	13.04
3. พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่เจ้าหน้าที่นำมาให้ ไม่มีคุณภาพเพียงพอ	19	11.80
4. ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร	17	10.56
5. เงินทุนน้อยและขาดเงินทุน	15	9.32
6. จำนวนเจ้าหน้าที่ออกมาเยี่ยมเยียนน้อย	13	8.07
7. ขาดปัจจัยการผลิต	9	5.59
8. พื้นที่ทำการเกษตรไม่เหมาะสม	9	5.59
9. การทำการเกษตรของโครงการฯ ถ้าเข้ามา	7	4.35
10. ขาดการประสานงานและคำแนะนำจาก เจ้าหน้าที่โครงการฯ	5	3.11
11. ดอกเบี้ยและการชำระเงินคืนของโครงการฯ	5	3.11
12. ผลผลิตไม่ได้ผลและขาดประสิทธิภาพ	5	3.11
13. เกษตรกรขาดความรู้ความสามารถ	3	1.86
14. ขาดมาตรการที่เด็ดขาดของเจ้าหน้าที่	2	1.24
15. การส่งเงินทุนคืนของโครงการฯ	2	1.24
16. ขาดแรงงาน	1	0.62
รวม	161	100

* เกษตรกรให้ข้อมูลมากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

จากการศึกษาถึงข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร พบว่า (ตารางที่ 7) เกษตรกรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 19.57 อยากให้เจ้าหน้าที่โครงการฯ จัดให้มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร รองลงมาคือร้อยละ 15.22 จัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพมาเสนอแก่เกษตรกร ร้อยละ 11.59 ให้เจ้าหน้าที่ออกมาแนะนำอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 10.87 เสนอให้เจ้าหน้าที่จัดปุ๋ยและยาปราบศัตรูมาราคาถูกมาจำหน่าย ร้อยละ 7.79 เสนอให้เจ้าหน้าที่และรัฐบาลลดราคาปุ๋ยลง ร้อยละ 7.25 การส่งคืนเงินทุนและดอกเบี้ยให้เวลามากกว่านี้ ร้อยละ 5.80 จัดอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเสมอและให้ความรู้และข่าวสารเรื่องตลาดแก่เกษตรกร ร้อยละ 5.07 ให้เพิ่มเงินทุนแก่เกษตรกรมากกว่าเดิม ร้อยละ 4.35 ตรวจสอบคุณภาพพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ก่อนที่จะแนะนำแก่เกษตรกร ร้อยละ 3.62 เสนอให้ทางโครงการฯ จัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือมาให้เกษตรกรเช่า ร้อยละ 2.17 การดำเนินงานของโครงการฯ ให้เหมาะสมกับโครงการฯ ร้อยละ 0.72 ให้เจ้าหน้าที่หาเครื่องมือการเกษตรให้ครบวงจร

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ข้อความ	จำนวน n = 138*	ร้อยละ
1. จัดให้มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร	27	19.57
2. จัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพมาเสนอแก่เกษตรกร	21	15.22
3. ให้เจ้าหน้าที่แนะนำอย่างใกล้ชิด	16	11.59
4. ให้เจ้าหน้าที่จัดปุ๋ยราคาถูกและยาปราบศัตรูมาเสนอ	15	10.87
5. เสนอให้โครงการฯลดราคาปุ๋ยลง	11	7.79
6. การส่งคืนเงินทุนและดอกเบี้ยให้เวลามากกว่านี้	10	7.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
	$n = 138^*$	
7. จัดอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเสมอ	8	5.80
8. ให้ความรู้และข่าวสารเรื่องตลาดแก่เกษตรกร	8	5.80
9. ให้เพิ่มเงินทุนแก่เกษตรกรมากกว่าเดิม	7	5.07
10. ตรวจสอบคุณภาพพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ก่อน ที่จะแนะนำกับเกษตรกร	6	4.35
11. เสนอให้โครงการฯ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ ให้เกษตรกรเช่า	5	3.62
12. การดำเนินงานของโครงการให้เหมาะสม กับโครงการฯ	3	2.17
13. เสนอให้โครงการฯ หาเครื่องมือทางการเกษตร ให้ครบวงจร	1	0.72
รวม	138	100

* เกษตรกรให้ข้อมูลมากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

Summary and Recommendation

สรุปผลการศึกษา (Summary)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
2. ศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอวังนบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple Random Sampling) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 25% ซึ่งได้สุ่มตัวอย่าง 89 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุโดยเฉลี่ยของเกษตรกร 54 ปี มีอายุสูงสุด 77 ปี อายุต่ำสุด 27 ปี เกษตรกรมีสถานภาพทางครอบครัวอยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อาชีพหลักทางการเกษตรมีอาชีพทำนา และเกษตรกรมีอาชีพรองคือรับจ้างทั่วไป จำนวนแรงงานที่เกษตรกรใช้ในการทำการเกษตรในครอบครัวโดยเฉลี่ย 5 คนต่อ 1 ครอบครัว เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 17 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่มากที่สุด 40 ไร่ และมีพื้นที่ต่ำสุด 2 ไร่ ส่วนใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่น้อยกว่า 10 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรนำมาทำการเกษตรส่วนใหญ่ได้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ รองลงมาเกษตรกรใช้แหล่งเงินทุนของตนเองในการเกษตร แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝน รองลงมาคือ

การชลประทาน เครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงของเกษตรกรเป็นรถไถนาเดินตาม สภาพพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นที่แห้งแล้งขาดน้ำ รายได้ของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ รายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี มีรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ สูงสุด 80,000 บาทต่อปี และมีรายได้ต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี และเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ 27,955 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้หลังเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปีเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้สูงสุด 92,000 บาทต่อปี รายได้ต่ำสุด 3,000 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ย 32,828 บาทต่อปี กิจกรรมการเกษตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กิจกรรมก่อนเข้าโครงการฯ และกิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการฯ โดยที่กิจกรรมก่อนเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา รองลงมาคือการปลูกพืชหมุนเวียนและกิจกรรมหลังเข้าร่วมโครงการฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ทำไร่สวนผสม ทำนา และปลูกพืชหมุนเวียนตามลำดับ

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อ โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรโดยมีข้อมูลจำนวน 27 ข้อความ ที่ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แสดงความคิดเห็น พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ พอใจ กับโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรจำนวน 21 ข้อความ เกษตรกรมีทัศนคติที่ พอใจมาก 2 ข้อความ และมีทัศนคติที่ ไม่น่าพอใจ 4 ข้อความ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรในอำเภอขุขันธ์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีทัศนคติที่ พอใจ กับโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.58

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรซึ่งเกษตรกรมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องการตลาดและการจำหน่ายผลผลิต
2. ปัญหาเรื่องการค้าเงินงานของโครงการฯ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ และตัวเกษตรกรเอง
3. ปัญหาเรื่องพื้นที่ที่ทำเกษตรไม่เหมาะสม
4. ปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการทำการวิจัยครั้งต่อไป โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการวิจัยและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้วิจัยดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการวิจัย

1. ด้านสถานภาพส่วนบุคคล เกษตรกรส่วนใหญ่จบระดับการศึกษาปีที่ 4 ซึ่งถือว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำ ดังนั้นทางโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรควรส่งเสริมในเรื่องของการศึกษาแก่เกษตรกร โดยมีการฝึกอบรมและให้ความรู้เพิ่มทักษะทางการเกษตรแก่เกษตรกร เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถของเกษตรกรให้สูงขึ้นในการพัฒนาทางด้าน การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและสามารถนำความรู้ไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเกษตรที่ทำอยู่

2. ด้านการดำเนินงานของ โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร มีขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยาก และการดำเนินงานล่าช้ากว่าจะมาถึงเกษตรกรใช้เวลานาน เช่น การนำพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์มาแจกจ่ายให้เกษตรกร การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรเกิดความเบื่อหน่าย เกษตรกรบางคนรอไม่ไหวก็จะนำผลผลิตบางส่วนออกไปจำหน่ายให้แก่พ่อค้าก่อนที่ทางโครงการจะมารับซื้อ ดังนั้นทางโครงการฯ ควรมีการลดขั้นตอนในการดำเนินงาน มีการวางแผนที่ดีและเหมาะสมก่อนนำมาเสนอต่อเกษตรกร

3. ด้านตัวเกษตรกร เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร มีจุดประสงค์เพื่อกู้ยืมเงินจากโครงการฯ ส่วนใหญ่เกษตรกรนำมาใช้ในการครองชีพ เกษตรกรนำเงินที่กู้มาลงทุนในการทำการเกษตรมีน้อยมาก เพราะเกษตรกรไม่กล้าเสี่ยงและขาดความมั่นใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการฯ เกษตรกรยังกลัวว่าถ้านำเงินที่กู้ยืมมาลงทุนจะทำให้ขาดทุน ดังนั้นเจ้าหน้าที่โครงการฯ ควรมีการดูแลคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

4. ด้านเจ้าหน้าที่โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการฯจะประจำตำบล เพียงตำบลละ 1 คน หรือ 2 ตำบลต่อ 1 คน ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะอยู่ประจำที่สำนักงาน นานๆจะออกมาเยี่ยมเยียนเกษตรกร เมื่อเกษตรกรมีปัญหา ก็จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและสอบถามเกษตรกรด้วยกัน ซึ่งบางครั้งแก้ปัญหาไม่ได้ก็จะปล่อยไว้จนกว่าเจ้าหน้าที่จะออกมา ดังนั้นควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นหรือให้เจ้าหน้าที่ออกมาให้คำแนะนำแก่เกษตรกรบ่อยครั้งขึ้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาต่างๆให้ทันทั่วถึง

5. **ด้านทัศนคติของเกษตรกร** ผลจากการวิจัยการวัดทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร เกษตรกรยังมีทัศนคติไม่เป็นที่น่าพอใจในเรื่องการกำหนดราคาผลผลิต การนำผลผลิตมาแปรรูป การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้เพื่อรองรับผลผลิต ดังนั้นทางโครงการฯ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าว โดยจัดหาตลาดให้แก่เกษตรกรเมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว หรือทางโครงการฯมีการรับซื้อผลผลิต และมีการกำหนดราคาที่เกษตรกรพอใจ และคู่กับการลงทุน นอกจากนี้ทางเจ้าหน้าที่ควรมีการเสนอแนะแนวทางในการนำผลผลิตมาแปรรูปเพื่อให้มูลค่าของผลผลิตเพิ่มขึ้น

6. ด้านอื่นๆ

- **ด้านการตลาด** การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯควรมีการรับซื้อหลังจากที่มีการเก็บเกี่ยวแล้วเสร็จใหม่ๆ ไม่ควรปล่อยให้เกษตรกรรอนานๆ เพราะเกษตรกรจะขายให้แก่พ่อค้าก่อน และมีการจัดหาตลาดบางส่วนให้แก่เกษตรกรเพื่อจำหน่ายพวก ผลไม้ และผัก

- **ด้านการชำระเงินคืน** ควรมีการยื่นระยะเวลาในการชำระเงินคืนออกไปอีก เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯไม่สามารถชำระเงินได้ตามกำหนด

- **ด้านปัจจัยการผลิต** ควรมีการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการผลิตมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในราคาถูก หรือนำมาให้เกษตรกรเช่า

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้วิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลตัวผู้ทำการวิจัยประสบปัญหา คือเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ บางรายไม่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ไว้วางใจและไม่คุ้นเคยกับผู้สัมภาษณ์ ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรไว้วางใจและให้ความร่วมมือกับผู้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติดังนี้

1. ควรแจ้งให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯทราบล่วงหน้าก่อน โดยขอความร่วมมือจากทางผู้ใหญ่บ้าน เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. ก่อนการดำเนินงานควรมีการปรึกษากับเจ้าหน้าที่โครงการฯ ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ก่อน เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน

3. ผู้สัมภาษณ์ควรเข้าไปทำความคุ้นเคยกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ และควรแนะนำตัวเอง และบอกจุดประสงค์ด้วย

4. ควรมีการติดตามการดำเนินงานและประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

ขนิษฐา วิเศษสาทร. 2533. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาและสังคม
คณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

----- 2536. จิตวิทยาสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราคณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร. 2537. ทางเลือกการผลิตทางการ
เกษตรไร่นาสวนผสม. กรมส่งเสริมการเกษตร.

ฉัชรีย์ นฤทุมและทิพวัลย์ วิทยาพันธ์. 2529. ทัศนคติของนักวิชาการที่มีต่องานส่งเสริมการ-
เกษตร. รายงานค้นคว้าวิจัยประจำปี 2529 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร.

บุญธรรม กิจปริคาบวิสุทธิ. 2531. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพมหานคร: ส

รัชนี สนกกน. 2537. ความเป็นไปได้ในการปลูกไม้โตเร็วในภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้
โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร. วารสารเศรษฐกิจการเกษตร
วิจัย.17(54)

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.

ศักดิ์ สุนทรเสณี. 2531. เจตคติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งพัฒนา.

ศักดิ์ชัย สหกุลบุญรัตน์. 2524. ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการสหกรณ์การเกษตรศึกษา
เฉพาะกรณีจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมบูรณ์ จิตพงษ์. 2523. เทคนิคการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สถิตย์ นิยมญาติ. 2524. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สุชา จันทร์เอม. 2527. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุธีรพันธุ์ กรตักขณ์. 2530. รายงานการประชุมสัมมนาเรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุในการพัฒนา
บุคลิกภาพและจรรยาบรรณของนิสิตนักศึกษา. สำนักงานปลัดกระทรวง ทบวง
มหาวิทยาลัย.

เสริมศักดิ์ รักบำรุง. 2539. การศึกษาเจตคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและ
ระบบการผลิตการเกษตร. ปัญหาพิเศษสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.
ประวัติอำเภอธวัชบุรี

ตามประวัติอำเภอธวัชบุรีเมื่อ พ.ศ. 2417 ท้าวสุวอ ลูกชายพระขัติยะวงษา เจ้าเมืองร้อยเอ็ดได้อพยพครอบครัวและผู้คนเพื่อหาพื้นที่ตั้งเมืองใหม่ เมื่อมาถึงบ้านท่าเสาธง เห็นชัยภูมิที่เหมาะสมจึงได้จัดการวางแผนผังเมืองขึ้น ท่านได้นำเอาแบบแผนประเพณีระเบียบการปกครองเมืองมาใช้ มีตำแหน่งเจ้าเมือง อุปฮาด ราชวงศ์ ราชบุตร เมืองแสน เพี้ยเมืองขวาเมืองซ้าย นายเส้น นายแขวง ตาแสง ขุนกวน และได้สร้างวัดกลางหรือวัดท่าขึ้น พร้อมทั้งทำแผนที่เขตเมืองไว้ คือพื้นที่สามเหลี่ยมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของวัดกลาง ใช้เป็นที่ว่าการเมือง ทิศตะวันออกที่ว่าการเมืองใช้เป็นเป็นที่ว่าการเมือง ทิศตะวันตกของที่ว่าการเมืองใช้เป็นเรือนจำ ต่อจากเรือนจำทางทิศตะวันตกใช้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ คือเจ้าพ่อหลักเมือง

ท้าวสุวอ ได้แบบแปลนแผนผังนำไปเสนอต่อพระขัติยะวงษา เจ้าเมืองร้อยเอ็ด ขอยกฐานะบ้านท่าเสาธงขึ้นเป็นเมือง และขอตั้งชื่อเมืองว่า “เมืองธวัชบุรี” พร้อมกับทำแผนที่กำหนดอาณาเขตเมืองไว้ดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันออกจดแม่น้ำชี

ทิศใต้จดห้วยไล่ไก่ (ห้วยคางเคียว)

ทิศตะวันตกจดทุ่งสำแห (ทุ่งบ้านคัคเค้า)

พระขัติยะวงษา (ลือ ธนสีลังกูร) เจ้าเมืองร้อยเอ็ดมีใบบอกลงไปกราบทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ขอตั้งเมืองพร้อมกับขอตั้งท้าวโพธิราช (ทีลา) น้องชายพระขัติยะวงษา พี่ชายท้าวสุวอ เป็นเจ้าเมืองธวัชบุรีด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเมืองธวัชบุรีพร้อมทั้งตั้ง ท้าวโพธิราช เป็นพระธำรงไชยธวัช เจ้าเมืองธวัชบุรีและขึ้นตรงกับมณฑลอิสาน (อุบล)

ในปี พ.ศ. 2424 พระธำรงไชยธวัชถึงแก่กรรม พระขัติยะวงษา เจ้าเมืองร้อยเอ็ดขอตั้งท้าวสุวอเป็นพระธำรงไชยธวัช เจ้าเมืองธวัชบุรี สืบต่อมาจนถึง พ.ศ. 2430 จึงได้ขอลาออกจากราชการ เนื่องจากชราภาพ ต่อจากนั้นอำเภอธวัชบุรีจึงว่างเจ้าเมืองมีเพียงแต่ผู้รักษาราชการแทนเรียงตามลำดับ ได้แก่ เพี้ยเมืองขวา อัครฮาด (ท้าวเมฆ) หลวงพิพาก (ท้าวสอน) และหลวงเพชรรัชภักดี

จนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรูปแบบการปกครองใหม่ มีการจัดตั้งจังหวัด อำเภอขึ้น ลดฐานะเมืองสุวรรณภูมิ เมืองกาฬ

สินธุ์ เมืองมหาสารคาม ลงเป็นอำเภอ ขึ้นอยู่กับ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งขณะนั้นจังหวัดร้อยเอ็ดมี 20 อำเภอ

หลวงเพชรรัชต์กิติ เป็นนายอำเภอคนแรก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 ตำบล คือ

1. ตำบลคินแดง (ตั้งชื่อตามสี่คินแดงริมฝั่งแม่น้ำชี)
2. ตำบลมะบ้า (ตั้งชื่อตามลำห้วยมะบ้า)

ในปี พ.ศ. 2455 สมัยรัชกาลที่ 6 ได้ยกฐานะเมืองร้อยเอ็ด เป็นมณฑลร้อยเอ็ด มีสมุหเทศาภิบาลปกครอง และยกอำเภอกาฬสินธุ์ และอำเภอสารคามขึ้นเป็นจังหวัด อำเภอธวัชบุรี จึงขึ้นตรงกับมณฑลร้อยเอ็ดโดยตรง

ตามประวัติเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด เดิมชื่ออำเภอปัจจิมร้อยเอ็ด (ตั้งอยู่บริเวณโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยในปัจจุบัน) และอำเภออุทัยร้อยเอ็ด (ตั้งอยู่โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ดในปัจจุบัน) โดยอำเภออุทัยร้อยเอ็ดปกครองดูแลระแวกทิศตะวันออก จนถึงอำเภอธวัชบุรี และเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2455 หม่อมเจ้ารำวงศิริ มาเป็นสมุหเทศาภิบาล ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอใหม่เป็น

1. อำเภอปัจจิมร้อยเอ็ด เป็นอำเภอเมืองร้อยเอ็ด
2. อำเภออุทัยร้อยเอ็ด เป็นอำเภอเมืองบาดาล
3. อำเภอสระบุศย์ เป็นอำเภออาจสามารถ

ในปี พ.ศ. 2456 ได้ย้ายที่ตั้งอำเภอแขวงบาดาลจากที่เดิมไปตั้งอยู่ที่บ้านโป่งลิง ซึ่งปัจจุบันคือบ้านนิเวศน์ และในปี พ.ศ. 2458 ทางราชการได้ประกาศให้เปลี่ยนชื่ออำเภอให้ตรงกับชื่อตำบลซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอ ในมณฑลร้อยเอ็ดได้เปลี่ยนชื่อใหม่ 2 อำเภอ คืออำเภอธวัชบุรี เป็นอำเภอคินแดง และอำเภอพนมไพรแคนมฤค เป็นอำเภอพนมไพร

ในปี พ.ศ. 2462 ขณะที่นายเทียน กำเนิดเพชร เป็นนายอำเภอคินแดงได้รับการแต่งตั้งเป็นขุนนิคมคณาภิรักษ์ ได้ขอย้ายอำเภอคินแดงไปตั้งที่บ้านแวง ให้ชื่ออำเภอใหม่ว่า อำเภอแวง (ปัจจุบันคืออำเภอโพนทอง) ให้ชาวคินแดงไปขึ้นอยู่กับอำเภอแขวงบาดาลในฐานะอำเภอคินแดงตั้งแต่นั้นมา

ในปี พ.ศ. 2483 สมัยนายวาสนา วงศ์สุวรรณ มาเป็นนายอำเภอแขวงบาดาลได้เปลี่ยนชื่ออำเภอแขวงบาดาลเป็นอำเภอธวัชบุรี ตามชื่ออำเภอธวัชบุรีเดิมที่ได้สูญไปเมื่อ 21 ปีที่แล้ว และชื่ออำเภอธวัชบุรีก็ปรากฏมาตั้งแต่นั้นจนถึงทุกวันนี้

สภาพทั่วไปอำเภอวังนบุรี

ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอวังนบุรีตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ห่างจากจังหวัดร้อยเอ็ด ประมาณ 11 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 521 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 532 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ จดกิ่งอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ จดอำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก จดอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก จดอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

การปกครอง

อำเภอวังนบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 17 ตำบล 184 หมู่บ้าน มีเขตการปกครองแบบสุขาภิบาลจำนวน 2 แห่ง สภาตำบล 2 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 15 แห่ง

ด้านศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอวังนบุรี นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดและสำนักสงฆ์กระจายอยู่ทั่วไปในเขตตำบลต่างๆ นอกจากนั้นยังมีประชาชนนับถือศาสนาอื่นๆ บ้าง เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม อยู่บ้างแต่จำนวนไม่มากนัก ซึ่งมีจำนวนศาสนาสถานที่มีได้แก่

- วัดในพระพุทธศาสนา 107 แห่ง
- สำนักสงฆ์ 25 แห่ง
- โรงเรียนปริยัติธรรม 16 แห่ง
- โบสถ์คริสต์ศาสนา 1 แห่ง

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการอำเภอวังนบุรี, มกราคม 2540.

ด้านการสาธารณสุข

ในเขตอำเภอวังนบุรี มีบริการด้านสาธารณสุข ดังนี้

- โรงพยาบาลประจำอำเภอขนาด 30 เตียง 1 แห่ง
- สถานีบริการสาธารณสุขชุมชน 1 แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล 12 แห่ง

- คลินิก	2 แห่ง
- ร้ายขายยาแผนปัจจุบัน	1 แห่ง
- ร้ายขายยาแผนโบราณ	1 แห่ง
- หอกระจายข่าว	179 แห่ง

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอธวัชบุรี, มกราคม 2540.

ด้านการศึกษา

ในเขตอำเภอธวัชบุรีมีสถานศึกษาระดับมัธยม และวิทยาลัย ให้บริการแก่ประชาชน ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาอำเภอจำนวน 61 แห่ง โดยอยู่ในพื้นที่ตำบลต่างๆ ของอำเภอธวัชบุรี
2. โรงเรียนในระดั้มัธยมจำนวน 15 แห่ง และโรงเรียนสาขา 1 แห่ง
3. วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีจำนวน 1 แห่ง
4. โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 1 แห่ง
5. โรงเรียนการศึกษาพิเศษ 1 แห่ง

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี, มกราคม 2540.

การคมนาคม

การคมนาคมในเขตอำเภอธวัชบุรีมีเส้นทางหลักอยู่ 3 สาย คือ

1. ทางหลวงหมายเลข 2044 จากจังหวัดร้อยเอ็ด ถึงอำเภอโพนทองเส้นทางนี้ผ่านตำบลต่างๆ ของอำเภอธวัชบุรี ได้แก่ ตำบลมะเอี ตำบลหนองพอก ตำบลธวัชบุรี และตำบลชงธานีเขตติดต่อกับตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ ซึ่งระยะทางที่ผ่านอำเภอธวัชบุรี มีความยาวประมาณ 25 กิโลเมตร
2. ทางหลวงหมายเลขที่ 23 (ถนนแจ้งสนิท) จากจังหวัดร้อยเอ็ดถึงจังหวัดอุบลราชธานี เส้นทางนี้ผ่านตำบลต่างๆ ของอำเภอธวัชบุรี ได้แก่ ตำบลนิเวศน์ ตำบลอุ้มเม้า ตำบลไพศาล ตำบลทุ่งเขาหลวง และตำบลมะบ้า เขตติดต่อกับตำบลกลาง อำเภอเสลภูมิซึ่งระยะทางที่ผ่านอำเภอธวัชบุรียาวประมาณ 30 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ทางหลวงหมายเลข 2043 จากจังหวัดร้อยเอ็ดถึงอำเภอพนมไพรเส้นทางนี้ผ่านตำบลต่างๆ ของอำเภอรวิชัยบุรี ได้แก่ ตำบลนิเวศน์ ตำบลหนองไผ่ และตำบลเมืองน้อยเขตติดต่อกับตำบลชีเหล็ก อำเภออาจสามารถ ซึ่งระยะทางที่ผ่านอำเภอรวิชัยบุรีมีความยาวประมาณ 17 กิโลเมตร

การติดต่อระหว่างอำเภอกับตำบลและหมู่บ้านต่างๆ จะเป็นถนนลูกรัง และถนนลาดยางของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะรูปไข่แฉ่งมุมคือติดต่อเชื่อมโยงกันได้ตลอด

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานของชาวอำเภอรวิชัยบุรีสามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ชุมชนเมือง เป็นชุมชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลบ้านนิเวศน์ และสุขาภิบาลธงธานีทั้ง 2 แห่งรวมทั้งสิ้น 16 หมู่บ้าน มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่น โดยชุมชนนี้จะเป็นศูนย์กลางในการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่พื้นที่ชนบทใกล้เคียง

2. ชุมชนชนบท เป็นลักษณะชุมชนชนบทแบบการตั้งถิ่นฐานทั่วไปของประชากรค่อนข้างจะเบาบาง ลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่พบมากที่สุด คือการตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่มตั้งบ้านเรือนตามแนวถนน แนวริมฝั่งแม่น้ำชี และพื้นที่ในการเกษตรกรรม

การประกอบอาชีพ

อาชีพส่วนใหญ่ของชาวอำเภอรวิชัยบุรี ได้แก่

1. การเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา มีทั้งทำนาปีและนาปรัง การทำนาปรังจะทำเฉพาะในเขตที่ติดต่อกับลำคาน้ำชี การทำนาจะปลูกข้าวเจ้ามากกว่าข้าวเหนียว

2. การปลูกพืชไร่ เกษตรกรจะปลูกพืชไร่ไว้เพื่อขายและการบริโภค พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่ พักทอง พักเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง โดยปลูกทั่วไปพื้นที่หมู่บ้านต่างๆ และในพื้นที่ตำบลเหล่า มีการปลูกมันสำปะหลัง

3. การปลูกไม้ผล เกษตรกรนิยมปลูกมะม่วง มะพร้าว มะขาม ขนุน มะนาว และผลไม้

4. การปลูกผัก เกษตรกรมีอาชีพปลูกผัก ซึ่งเป็นพืชที่ทำรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรอย่างมากและนิยมนำไปขายที่ตลาดสดในจังหวัดร้อยเอ็ด

5. การปศุสัตว์ สัตว์ที่นิยมปลูกกันแทบทุกครัวเรือน ได้แก่ไก่พื้นเมือง เป็ด กระบือ สุกร เป็นสัตว์ที่นิยมเลี้ยงเป็นอาหารบริโภค ยกเว้นกระบือที่เลี้ยงไว้ใช้งาน

6. การประมง เกษตรกรมีการทำการประมงเพื่อใช้เป็นอาหารและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ได้แก่ เลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงปลาในบ่อ การเลี้ยงกบในบ่อ และนอกจากนี้ยังนิยมจับบ่อคักปลาในพื้นที่นาอีกด้วย

7. การอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นงานหัตถกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าไหม การทอผ้าจิด การตีเหล็ก เครื่องปั้นดินเผา การทำอิฐ โรงสีขนาดกลาง และโรงสีขนาดใหญ่

8. การพาณิชย์ มีธนาคาร 2 แห่ง คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ช.ก.ส.) และธนาคารศรีนคร และปัจจุบันกำลังดำเนินการก่อสร้างสนามบินพาณิชย์ บนพื้นที่ 3,200 ไร่ ที่ตำบลหนองพอก

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธวัชบุรี, มกราคม 2540

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะทั่วไปของอำเภอธวัชบุรีเป็นที่ราบเรียบและที่ลุ่มมีความลาดชันของพื้นที่ประมาณ 0.2% ลักษณะที่ราบสูงจะเรียงจากทิศใต้สู่ทิศเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่ส่วน ที่ราบลุ่มจะอยู่ที่ทิศตะวันออก คือบริเวณแถบลุ่มน้ำชี ได้แก่ตำบลธวัชบุรี ธงธานี บึงนคร บึงงาม มะบ้า และเทอดไท สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเหมาะสมในการทำนา

แม่น้ำ ลำห้วย แหล่งที่สำคัญจะมีแม่น้ำชีไหลผ่านบริเวณทิศเหนือ และทิศตะวันออก ซึ่งแม่น้ำชีมีต้นน้ำที่จังหวัดชัยภูมิ และแหล่งน้ำอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่

- อ่างเก็บน้ำรัชชัช ตำบลนิเวศน์
- บึงจิว ตำบลบึงนครและตำบลธงธานี
- ลำห้วยคางเคียว ตำบลไพศาล เหล่า เทอดไท ห้วยเขาหลวง บึงงาม
- ลำห้วยยางเฒ่า ตำบลเขวาสอง เมืองน้อย เหล่า เทอดไท

ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอธวัชบุรีมีลักษณะภูมิอากาศ 3 ฤดูกาล

1. ฤดูร้อน อากาศจะเริ่มร้อนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปีซึ่งเดือนที่ร้อนที่สุดได้แก่เดือนเมษายน

2. ฤดูฝน ฝนจะเริ่มตกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปีซึ่งเดือนที่ฝนตกชุกที่สุดคือเดือนสิงหาคม

3. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปี ซึ่งเป็นที่หนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

อุณหภูมิของอำเภอราชบุรีเฉลี่ยทั้งปีสูงสุด 35 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดทั้งปี 18.3 องศาเซลเซียส โดยในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์เป็นช่วงที่อุณหภูมิต่ำสุด คืออยู่ระหว่าง 11.9-15.6 องศาเซลเซียส เดือนมกราคมเป็นเดือนที่อุณหภูมิต่ำสุดคือ 11.9 องศาเซลเซียสซึ่งความหนาวเย็นนี้ส่งผลกระทบต่ออำเภอราชบุรี ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก ความเป็นอยู่ของราษฎร เป็นต้น

แหล่งน้ำที่สำคัญ

1. แม่น้ำห้วย เป็นแม่น้ำแหล่งน้ำที่สำคัญของชาวอำเภอราชบุรี ไหลผ่านทางทิศเหนือและทิศตะวันออก ซึ่งแม่น้ำไหลผ่านอำเภอราชบุรี ชงธานี ปิงนคร มะบ้า ปิงงาม และเทอดไทย ทำให้เกษตรกรรวมอยู่ในบริเวณนี้ นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง เพราะบริเวณนี้ไม่ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากมีเครื่องสูบน้ำของการพลังงานแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 สถานี สูบน้ำช่วยเหลือ ซึ่งในฤดูฝนสามารถที่จะสูบน้ำช่วยเหลือได้ถึง 24,000 ไร่

2. ลำห้วย ลำห้วยที่มีใช้ตลอดปี ได้แก่

2.1 ลำห้วยยางเมอ ยาวประมาณ 9 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 1.5 เมตร ไหลผ่านตำบลเมืองน้อย เขวาทุ่ง เหล่า และเทอดไทยโดยใช้เป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างอำเภอราชบุรี อำเภออาจสามารถ ซึ่งพื้นที่เกษตร 385 ไร่ มีน้ำใช้ตลอดปี

2.2 ลำห้วยน้ำเค็ม ยาวประมาณ 9 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 1.5 เมตร ไหลผ่านบ้านหัวโนน โพธิ์ราษฎร์ คู่ ตำบลราชบุรี เกษตรมีน้ำใช้ตลอด

2.3 ลำห้วยคางเคียว ยาวประมาณ 18 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 1.5 เมตร ไหลผ่านตำบลไพศาล เหล่า เทอดไทย ทุ่งเขาหลวง ปิงงาม พื้นที่ได้รับน้ำ 115 ไร่ เกษตรกรมีน้ำเพาะปลูกตลอดปี

2.4 ลำห้วยป่าขาม ยาวประมาณ 1.2 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 3.0 เมตร ไหลผ่านตำบลปิงนคร มะบ้า แล้วไหลลงกุดกระชา พื้นที่รับน้ำ 1,300 ไร่ มีน้ำเพาะปลูกตลอดปี

2.5 ลำห้วยกุดแคน ยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 3.0 เมตร ไหลผ่านตำบลคุ้มเม้า พื้นที่รับน้ำประมาณ 200 ไร่

2.6 ลำห้วยฝั่งแดง ยาวประมาณ 3.0 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 3.0 เมตร ไหลผ่านบ้านจันทร์สว่าง ฝั่งแดง ชุ่มเม้า ตำบลแก่น้อยและบ้านแก่น้อย ตำบลโศภิตา พื้นที่รับน้ำประมาณ 120 ไร่

2.7 ลำห้วยวังจอก ยาวประมาณ 6 กิโลเมตร ลึกโดยเฉลี่ย 3.0 เมตร ไหลผ่านบ้านเพ็ก คู่ ตำบลโศภิตา และบ้านจาน ห้วยน้อย ตำบลทุ่งเขาหลวง พื้นที่รับน้ำประมาณ 250 ไร่

3. หนองบึงกุดและอ่างเก็บน้ำ รวมทั้งสิ้น 63 แห่ง แบ่งเป็น

3.1 หนองบึง จำนวน 57 แห่ง

3.2 กุด จำนวน 4 แห่ง

3.3 อ่างเก็บน้ำ จำนวน 2 แห่ง

4. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐ แบ่งเป็น

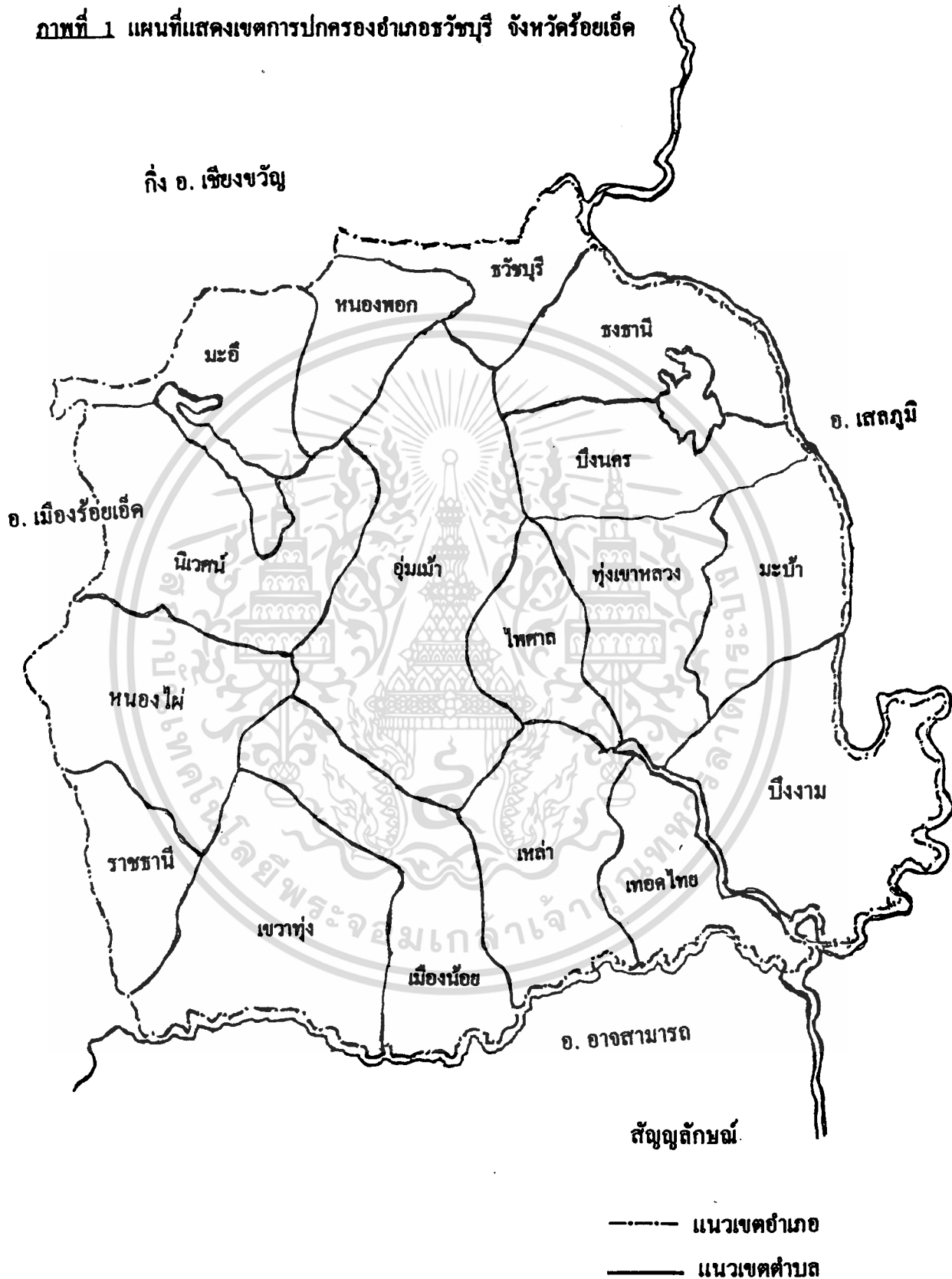
4.1 อ่างเก็บน้ำ จำนวน 2 แห่ง

4.2 สระน้ำ จำนวน 380 แห่ง

4.3 ฝายกั้นน้ำ จำนวน 5 แห่ง

5. แหล่งน้ำใต้ดิน พื้นที่ทั้งหมดของอำเภอวังจุกจะรองรับด้วยหินแข็ง เป็นหินดินดานหินทรายแข็ง คุณภาพของน้ำจะดีในบางพื้นที่ ในบางหมู่บ้านอาจมีความกระด้างสูง พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้น้ำในการเพาะปลูก ในปริมาณปานกลาง สำหรับพื้นที่ในหมู่บ้านจะพัฒนาน้ำบาดาลได้ยากจะอยู่ในพื้นที่ทิศตะวันออกของอำเภอ ความลึกของน้ำบาดาลประมาณ 30-40 เมตร ระดับน้ำใต้ดินเฉลี่ย 4-12 เมตร คุณภาพของน้ำมีความกระด้างและเกลือสูง แต่ในบางพื้นที่คุณภาพจะดี

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงเขตการปกครองอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงการคมนาคมอำเภอราชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์

ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร

ส่วนที่ 1 โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยกาเครื่องหมาย ลงในช่องว่าง ( ) หรือ
เติมข้อความตามความเป็นจริง

ชื่อ _____ นามสกุล _____

บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____

ตำบล _____ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

1. อายุ _____ ปี

2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

3. สถานภาพทางครอบครัว

( ) โสด ( ) แต่งงานแล้ว

( ) อยู่ด้วยกัน ( ) แยกกันอยู่

( ) หย่าร้าง ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

4. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด

( ) ไม่ได้รับการศึกษา ( ) ประถมศึกษาปีที่ 4

( ) ประถมศึกษาปีที่ 6 ( ) มัธยมศึกษา

( ) สูงกว่ามัธยมศึกษา ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

5. อาชีพหลักทางการเกษตรของท่านคือ

☐ การทำนา	☐ การทำไร่
☐ การทำสวน	☐ การเลี้ยงสัตว์
☐ การเลี้ยงปลา	☐ การทำไร่นาสวนผสม
☐ การปลูกพืชหมุนเวียน	☐ อื่นๆ (ระบุ)_____

6. อาชีพรองของท่านคือ

☐ ค้าขาย	☐ กรรมกร
☐ รับจ้างทั่วไป	☐ ไม่มีอาชีพรอง
☐ อื่น ๆ (ระบุ)_____	

7. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตรในครอบครัว _____ คน

8. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด _____ ไร่

9. ลักษณะการถือครองที่ดินที่เข้าร่วมโครงการฯ

☐ ของตนเอง	☐ ของญาติพี่น้อง
☐ เช่าผู้อื่น	☐ อื่น ๆ (ระบุ)_____

10. แหล่งเงินทุน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ของตนเอง	☐ จากญาติพี่น้อง
☐ กู้สหกรณ์การเกษตร	☐ กู้ ธ.ก.ส.
☐ กู้ธนาคาร	☐ อื่น ๆ (ระบุ)_____

11. แหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ น้ำฝน	☐ สระน้ำในไร่นา
☐ แหล่งน้ำธรรมชาติ	☐ ชลประทาน
☐ น้ำบาดาล	☐ อื่น ๆ (ระบุ)_____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. เครื่องจักรกล และเครื่องทุ่นแรงที่ใช้ในการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เครื่องสูบน้ำ	☐ รถไถนาเดินตาม
☐ เครื่องนวด	☐ รถแทรกเตอร์
☐ เครื่องเกี่ยวข้าว	☐ รถบรรทุก 4 ล้อ
☐ รถบรรทุก 6 ล้อขึ้นไป	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

13. พื้นที่เข้าร่วม โครงการฯ เคมีเคมีมีสภาพเป็น

☐ ที่นาไม่เหมาะสม	☐ นำท่วมตลอดปี
☐ ที่แห้งแล้งขาดน้ำ	☐ ที่ดอนไม่มีน้ำ
☐ ที่ว่างเปล่า	☐ อื่น ๆ (ระบุ) _____

14. รายได้เฉลี่ยต่อปี

ก่อนเข้าร่วม โครงการฯ _____ บาท

หลังเข้าร่วม โครงการฯ _____ บาท

15. กิจกรรมการเกษตรที่ทำ

ก่อนเข้าร่วม โครงการฯ _____

หลังเข้าร่วม โครงการฯ _____

ตอนที่ 2 ทักษะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
 คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ท่านมีความเห็นตรงกับข้อความข้างล่างนี้

ข้อ ที่	ลักษณะของโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร	ไม่ พอใจ มาก	ไม่ พอใจ	ไม่ แน่ใจ	พอใจ	พอใจ มาก
1.	การประชาสัมพันธ์ของโครงการฯ ต่อเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย					
2.	วิธีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ					
3.	การฝึกอบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
4.	การสำรวจพื้นที่ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
5.	การวางแผนก่อนการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์					
6.	พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ได้รับแจกจากโครงการฯ					
7.	การแนะนำการจัดสรรพื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จากเจ้าหน้าที่เกษตร					
8.	การให้เกษตรกรตัดสินใจเลือกพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์เอง					
9.	การส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนระบบการผลิตแบบเดิมเป็นแบบใหม่					
10.	ระบบทำการเกษตรแบบใหม่ที่โครงการฯนำเสนอต่อเกษตรกร					
11.	การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิต					
12.	การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในโครงการฯ					
13.	การรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ					
14.	การเขียนเขียนของเจ้าหน้าที่เกษตร					
15.	เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					
16.	การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ					
17.	ข้อกำหนดในการผ่อนชำระเงินกู้จากโครงการฯ					
18.	จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการฯ					
19.	ความสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ เมื่อมีปัญหา					
20.	การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของโครงการฯ					
21.	การกำหนดราคาซื้อโครงการฯเสนอต่อผลผลิตทางการเกษตร					
22.	การที่เจ้าหน้าที่จัดหาตลาดบางส่วนให้แก่เกษตรกร					
23.	การนำผลผลิตบางส่วนมาแปรรูป					
24.	รายได้ที่ได้รับหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ					
25.	การทำงานของเจ้าหน้าที่โครงการฯ					
26.	การดำเนินงานของโครงการฯ					
27.	การส่งเสริมปลูกพืชหมุนเวียนแก่เกษตรกร					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรตามความเป็นจริงในการเข้าร่วมโครงการฯ และหลังเข้าโครงการฯ ว่าท่านมีปัญหาอะไรบ้างหรือไม่

ปัญหาและอุปสรรค

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ข้อเสนอแนะ

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

